

II. évfolyam. Pozsony, 1900. november 15. 11. szám.

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCSSÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

Egy szám ára 20 fillér.

BALASSA-GYARMAT
B.-GYARMATI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1900

TARTALOM.

Ősz jár a berekben	Forgács Endre.
Az adventi «tündöklő hajnali csillag»	Poszvék Sándor.
Két régi levél	Krónikás.
Bűnbánó ember éneke	Payr Sándor.
A balatonfüredi szeretetház	Farkas Gizella.
A léleknek éhségéről	Sz. F. J.
Az egyházi élet köréből	

Az igen tisztelt lelkész, vallástanár és tanító urakat bizalommal kérjük, legyenek szívesek

a „JÓ PÁSZTOR“-t

t. híveik és tanítványaik közt terjeszteni. Hét előfizető után tiszteletpéldányt adunk.

Mutatványszámokkal kívánatra készséggel szolgál a kiadóhivatal: **B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság.**

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

Ősz jár a berekben . . .

*Ősz jár a berekben, elszállt a madár.
Csendben, letarolva hallgat a határ.
Szár az avar hajlik a földre mezül,
A völgyi patakra hűs köd nehezül.
Távolba közelbe minden szomorú
A tél keze hoz már fehér koszorút.
Am túl az időn a felhő ha kihavaz,
Sugárba, virágba ott vár a tavasz.*

*Éltünk is elégszer csak bús őszi táj.
Főből de kevés jut s oly sok a mi fáj,
Sorsunk a reménytől ha messze terel,
Ábrándjaink tükre széttörve hever.
Nagy néha, de gyengén csillan az öröm
Sebhedt sziveinkre a földi körön.
Am túl az időn, ha lelkünk hazatér,
Küzdelseiért majd ott várja a bér.*

Forgács Endre.

Az advent „tündöklő hajnali csillaga.“

Felolvastatott Bükön 1899. dec. 2-án.

Tisztelt hallgatóság! az Úrban szeretett hívek! Szívem mélyéből üdvözlöm a nagyszámú érdemes közönséget. Az első szó, mely ajkaimról hangzik, a hálás köszönet szava. A büki szent gyülekezetnek megtisztelő felhívására megragadtuk a vándorbotot s lekötöztetők szíves vendégszeretetének oltalma alatt sietünk ide családi tűzhelyéhez, hogy a közös hit lángját közös erővel élesztgessük.

Csendes esti órában mutatkozunk be. Ködhomályba borult erdőmező. Az alkony árnyai nehezültek a hullámzó Répce kies part mellékére. Az esti csillag ott ragyog az égen, kíséretében a csillagok ezrei, azok a nyájas kis mécskek, melyeket a jóságos Istennek láthatatlan keze gyújtott meg, hogy az éj setéteben bolyongó vándornak útmutató szövétnekül szolgáljanak. Szükség is van fényükre. A hosszú decemberi éjszakának lassan folyó perceiben hány hajléktalan, hány beteg útítársunk reszkető ajkain lebeg a próféta szó: vígyázó, meddig még az éjszaka? (Ézs. 21. 11.) meddig késik a hajnali csillag?

Sok száz évig borult ily decemberi éjszakának életfojtó homálya a földi utasra. A csillagok is mintha elfordították volna arcukat a világtól. Csak itt-ott jelent meg egyik másik az ég boltozaton, de annak fénye is csak arra való volt, hogy a vándort megerősítse remületében: eltévesztette az utat, nem ér célhoz!

De ennek az éjszakának is végre ütött az órája. A hajnali csillag felragyogott az égen s oszlott a köd, szakadoztak a felhők, távozott az éji homály, megvirradt!

T. hallgatóság! Advent, az Úr eljövételének elsőestéjén, üdvözöljük egymást. Mi ide zarándokoltunk, hogy magasztaló szavunk a büki hívek hozsánáival egybeolvadva, köszöntsük az apostollal az üdv hajnal-csillagát: az «éjszaka elmúlt, a nap elközelget» (Róm. 13. 11.) A mi szavunk csak gyenge viszhangja annak a tiszteletreméltó «kiáltó szónak,» mely ott, a megváltás szülőföldén, Jordán vize partján hangzott.

Ő, kell-e megneveznem? Keresztelő János, a «tündöklő hajnali csillag,» az idők teljességének, az üdv hajnalhasadtának hírnöke. Engedje meg a t. hallgatóság, hogy néhány halavány vonással megrajzolván élet- és jellemképét, az «Isten szíve szerint való férfiút» adventi vendégül bevezethessem körünkbe.

A történelem kimagasló hőseinek bölcsőjét — azt mondják — angyalok ringatják. Szent irataink történetei is megerősítik azt. Isteni megváltónk földi pályafutásának főbb állomásait rendkívüli

természeti tünemények jelzik. Golgothán homályba borúl a nap, megmozdul a föld, megrepedeznek a kősziklák (Mát. 27. 51.) A feltámadás reggelén az Úrnak üres sírjából angyali szózat hirdeti a húsvéti örömhírt: «Feltámadott, nincsen itt!» «mit keresitek a holtak közt az élő?» (Márk 16. 6. Luk. 24. 5.) Betlehem téerein is angyal hozza az ég örvendetes izenetét a földnek e szóval: «ne féljétek, mert íme hirdetek nektek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz:» (Luk. 2—10.) Mind ezen rendkívüli, testi érzékeink által felfogható, a szemet kápráztató, a szívet-lelket megrázkódtató jelenségek csak oly események kíséretében bilincselik le a figyelmet, melyek az emberiség megváltását célzó nagy isteni tervnek megvalósítására szolgálják.

Adventi hősünknek, Keresztelő Jánosnak születését Isten akaratának tolmácsa: Gábrriel angyal előre jelenti be. Atyja Zakariás pap, ki vénségében már lemondott volt szíve azon hő vágyáról, hogy Isten gyermekkel örvendeztesse meg, félve a csalódástól, nem mert azon boldogító angyali szózatnak hitelt adni, hogy lelke titkos óhajta teljessé fog. Kétségkedése miatt bűnhődik, — némaságra van kárhoztatva. Nyelvének köteléke csak akkor oldódik meg ismét, midőn az első atyai csókot nyomja gyermekének homlokára.

Anyja Erzsébet a szó legnemesebb értelmében asszony. Szíve helyén van. Míg férje bensejében a szív meleg dobbanását a hideg és kétségkedése elnémítja — addig ő benne a szív érzelmi tengerébe beolvad minden gondolat. Viselkedésükből úgy a férfiúi, mint a női természet igaz képe tükröződik annyiban is, hogy Zakariás lelkébe zárja a kétkedéssel fogadott reményt, melyet az angyal szava benne ébreszt, míg nejét az öröm közlékenynyé teszi, szíve-szája megnyilatkozik.

Igen, Erzsébet nem fojtja magába örömét. Mária, az ő rokona Nazarethből, látogatja meg őt. Zakariás hajlékának küszöbén két világ találkozik egymással: az ó világ, melynek végóráját hirdeti Keresztelő János s az új világ, melynek alapját veté meg Jézus. Az üdvözlét, melylyel Mária rokonának hajlékába belép, meleg visszhangot kelt Erzsébet kebelében. A könny, mely arcaikon rezeg, midőn egymás karjaiba dőlnek, az öröm könnye, a fény, mely szemükben ég, az öröm sugara s ez örömnök csak egyetlen egy szava van: az Úr magasztalása! A két szívnek a szeretet örömében való összedobbanása a legméltóbb hála-zsoltár Isten dicsőítésére. Boldog, boldog anyák ők, a hit által megszentelt anyai szeretetnek mintaképei! A büszkeség mindig hiba, mindig bűn. Egyetlen egy lénynek büszkesége erény, szép, magasztos, hódolatot s tiszteletet parancsoló

erény: az anyának büszkesége, hogy a derék gyermeknek ő adott életet. Érthető a két anyának büszke öröme a felett, hogy Isten őket érdemesítette arra, hogy Izrael két legnagyobb fiát szívük alatt hordozzák. Ily büszkeséget épen a hit alázatossága, az a tudat avat erénynyé, hogy Isten bölcs jósága, őket gyenge gyarló embe-
reket, választá üdvös intézkedéseinek eszközeiül.

Keresztelő János gyermek- és ifjúkoráról keveset tudunk. De az a néhány napsugár, mely az evangéliumok világából megváltónk e tiszteletreméltó kartársának élettavaszára esik, épen elegendő arra, hogy fejlődésének, a neki osztályrésztül jutott fontos élethívataásra való előkészülésének képe a reá boruló homályból kidomborodjék.

Ő papi család sarja. Atyja buzgó odaadással szolgálja Izrael Istenét. Anyjának egész lénye szeretet. Mind a kettő az apák vallását hűségesen őrizte meg. Isten szent akaratán való megnyugvással hordozzák sok évek hosszú során át keresztjüket. Hiában kopogtatnak a kegyelem ajtaján, Jehova sem Zakariásnak az oltári tömjén füsttel hozzá felszaló kegyes fohászat — sem a csendes kamrában térdre boruló Erzsébetnek egyetlen könyörgését: «Uram, vedd el gyalázatomat!» (Luk. 1. 27.) nem hallgatja meg. § miután már rég belenyugodtak vala Isten megmásíthatatlannak tartott rendelésébe s aggkorukban valósul meg ifjúságuk álma, reménye, meghozzák a legnehezebb, a legméltóbb hálaáldozatot: újszülött fiúkat az Úrnak szentelik.

Nagy dolog volt ez. Nyilatkozott benne az Isten iránti hálás szeretet, még pedig oly módon, hogy a szülői szeretet önként lemondott a gyermeke iránti való természetszerű jogáról, hogy az egészen Istennek szolgáljon.

Im a kegyes szülői szeretet önmegtagadó hatalma! Önként felajánlja, odaajándékozza legdrágább, legföltettebb kiincsét annak, ki gondjaira bízta, ki keblébe oltotta a legnemesebb, leghatalmasabb érzelmet: a gyermek iránti szeretetet.

Zakariás és Erzsébet gyermekük születésénél fogadást tesznek, hogy nazireusnak nevelik. A nazireusok a világtól elfordulva, magányba visszavonulva, tisztán Istennek szentelték életüket. Tartózkodniok kellett minden élvezettől, mely a lélek józanságát csökkenti, belső békéjét zavarja, névszerint minden részegítő italtól, minden tisztátalan tárgygyal való érintkezéstől. E szigorú külső szokásban tükröződik a nazireusnak hivatása, hogy szíve tisztaságát megőrizvén, azt Isten szent lelkének templomává avassa.

Az élet kísértetei elleni harcban egy biztos védő fegyvere van

a léleknek: a hit, melyről az apostol azt mondja, hogy «meggyőzi a világot» (I. Ján. 5. 4.) Egy biztos pajzsról pattannak le az ellen mérges nyilai: a jellem pajzsáról, mely a testet, az érzékiséget nemcsak féken tudja tartani, hanem azt a lélek szolgálatába is hajtja.

Sok nemes érzésű, kitűnő tehetségű ember nem sülyedt volna le a bűn porába, ha megtanulta volna az élet legnagyobb mesteriségét: szorítkozni a legszükségesebbre, nyomorúságban s nélkülözésben is hűségesen megmaradni a nemes eszme zászlója alatt, mely előtt még a legelvetemültebb ember is tisztelettel szokott meghajolni. Hogy találkozik ember fia, ki egy falat kenyérért, csillogó aranyért, a nevéhez csatlakozó cifra sallangért, a nagyok kegymosolyáért elárulja hitét, meggyőződését, azt, mit jobb lénye is szentnek, sérthetetlennek tart, — ennek oka legtöbb esetben az, hogy ő érzékisége, testi ösztöneinek tehetetlen rabja, hogy a külső sors, a külső viszonyok hatalma erősebb, mint akarata. Zsarnokává lesz ily embernek minden; tehetetlen játéka ő a folyton változó időnek, szánandó rabja kísértő társainak, önként hordoz rabigát, saját testi indulatainak rabigáját. Nem szabad férfi az, hanem rabszolga, szánandóbb a vasláncot hordó rabnál.

Keresztelő Jánosban a bölcs és istenfélő szülői nevelés megvette ennek a kegyességgel párosult szabadságnak, annak a férfias jellemnek alapját, mely őt arra képesíté, hogy sem a dicsőség meredek magaslatán nem szédült el, sem a szenvedés örvényében nem bukott el, — felemelt fővel nézett szemébe a balsorsnak, hajthatatlan lélekkel utasította vissza a csábító ajánlatot. Férfiú volt, ki hitét, nemes hivatása tudatát nem bocsátotta áruba, múlt, hiábavaló földi javakért.

A jellemképzés első iskolája a szülői ház. Ott tanult ő nélkülözni, ott tanulta meg, hogy «inkább Istennek kell engedelmessé válni, mint az embereknek.» (Apost. Csel. 5, 29.) Mint Áron házának, mint papi családnak fia, tisztességes eltartásra tarthatott számot. De ha a templom szolgálatába lép, soha hajnali csillaggá nem válhatott volna. Le kellett volna mondania arról, hogy «kiállító szó» legyen, útját egyengetve az Úrnak. Elfordulva a világ zajától, a pusztába vonul vissza, — öltözete durva szőrruha, éhségét erdei mézzel (Márk 1, 6.) szomját a szikla forrásából merített friss itallal csillapítja.

Mily szépen, mily meleg elismeréssel nyilatkozik maga a megváltó az elkorcsosodott, a világi élvezetek lágy ölében elpuhult zsidók előtt, János szigorú, önmegtágadó életmódjáról s az ezzel oly szoros kapcsolatban álló hajthatatlan jelleméről! Mit látni mentetek volt ki

a pusztába, hogy ingadozó nádat lássatok-e, melyet a szél hajtogat? De mit látni mentetek volt ki, hogy gyenge ruhába öltözött embert lássatok-e? Ime, a kik gyenge ruhákat viselnek, a királyok palotáiban vagynak!» (Máté 11, 7—8.) S a durva szőrruha alatt gyengéd Isten szent ügyeért s a társai igaz javáért égő szív dobogott. Férfias jellemének kőszirtjén meghiúsult a viharzó vész s a zúgó szél ostroma. Erről győződhetünk meg, ha hősiünk nyilvános fellépését s további életsorsát figyelemmel kísérik.

Egy régi törvény iránt való kegyeletes tiszteletből Keresztelő János csak érett férfi korának elérte után lép a nyilvánosság elé. Ez Tiberius római császár uralkodásának 15-ik évébe esik. (Luk. 3, 1.) A 30 éves férfiú magától az Istentől vett parancs folytán (Luk. 3, 2.) választja a Jordán folyó partvidékét működése színhelyéül. Ő, a ki eddig — úgy látszik — teljesen ismeretlen volt, csakhamar magára vonja a közfigyelmet. Az ország minden tartományából zárandokolnak hozzá az emberek, a fővárosból úgy, mint a falusi községekből, a jeruzsálemi főtanács előkelő tagjai úgy, mint a tudós farizeusok. A feltámadást tagadó sadduceusokhoz csatlakoznak a zsarolásukról hírhedt publikánusok s a gyűlölt római császár zsoldosai. (Luk. 3, 7—14, Máté 3, 7). Prófétaí szavának, csodálatot gerjesztő prófétaí tettének szárnyaló híre vonzza őket a csendes völgybe. Egy kőszirt a szószék, melyről hatalmas, menydörgő szava hangzik, a Jordán hullámai zúgnak áment a dorgáló beszédre, mely neincsak a folyó partján meredő kőszikláról verődik vissza, hanem a megindult s magába szálló közönség lelkében is élénk visszhangot ébreszt.

Nem a nép kedvében járó azon próféták szava ez, kik azt hirdették: «békesség, békesség — s még sem vala békesség» (Jerem. 8, 11.) kiknek fülbemászó, behízeltő éneke altató dala volt a bűn álmába merült népnek. Szava a viharzó vész megrázkódtató, megrendítő szava, mely az Istentől elpártolt, az érzéki elvek mámorában végveszélynek induló Izraelre sujtó menykő átkával csap le. «Térjete meg, teremjete meg tért emberhez illendő gyümölcsöket!» (Máté 3, 2.; Luk. 3, 8.) — biz elég kemény szó, még alig érintette az Ábrahámtól való származásukra annyira büszke zsidók füleit. Kérlelhetlenül ostromozza bűneit a «vipera kígyók nemzetség»-ének. (Luk. 3, 7.) mely magát Isten kiválasztott népének mondá. S a kik a törvény cselekedeteivel dicsekedtek, azok életét hasonlítja a terméketlen fához, melynek «gyökerére immár a fejsze vettetett.» (Luk. 3, 9.)

De mint igaz próféta, csak azért sujtja a szívet, hogy felemelhesse, metsz és vág, hogy a fekély eltávolításával meggyógyítsa a beteg testet. Ő megtérést sürget, hogy bűnbocsánatot hirdethessen.

(Márk 1, 4.) Bűnbánatot prédikál, hogy ama vígasztaló szózattal: «elközelített a mennyeknek országa» (Máté 3, 7.) helyet készítsen a töredelmes szívekben annak befogadására, ki «teljes vala kegyelemmel és igazsággal.» S hogy nagyobb nyomatékot adjon szavának, ezt külső, szemmel látható cselekvényben mintegy megtestesítve szemlélteti velünk. Ebben is a régi igaz próféták szokásait követi. E prófétai cselekménye a keresztesítés. A Jordán hullámai közt megtisztult testi ember jelképe a megtérés fürdőjében bűnétől megtisztult embereknek. A közelgő mennyek országában csak így foglalhat helyet, hisz ez az igazság, a tisztaság, a szeretet, a szent Istenben való hitnek országa.

(Vége köv.)

POSZVÉK SÁNDOR.

Két régi levél.

Megfakult írás, színe vesztett papíros. Ugyan miért kell érte felfosztogatni egy halmaz okiratot s kizavarni csendes százados nyugalmából? Ezen a papíroson egy nagy lélek panaszkodott hajdan siralmas sorsa miatt, hogy az Úr fölöttébb meglátogatta s dorgálásával szinte földre sújtotta. A betűk Czobor Erzsébetnek, «nagyságos bethlenfalvi Thurzó György uram meghagyott özvegyének» betűi s olyankor írta, a midőn férje után egyetlen fiát, a féltve és rajongva szeretett Imrét is elvesztette. Olyan maradt, mint a megszedetett szállító. Menye, a szintén özvegy sorra jutott Nyáry Krisztina nem volt atyafiságos jó szívvel iránta s körös-körül gyülekeztek már az éhes ellenségek, hogy a gyámoltalan özvegyet kitúrják igaz jussából, jószágából. Az első levelet Révay Péternek írta, 1621. november 12-én Létaváról, a mikor szerelmes Imre fia még ravatalon feküdt. Bár marcangolja szívét a fájdalom, néki kell a temetés készületeit vezetnie, a rokonságot, ismerősöket összehívnia. Közben ráér levelet írni Czobor Mihályhoz, bátyja urához, hogy vegye oltalmába s védje meg őt is, unokáit is irigyeinek támadásától. Ilyen oltalomkérő levél az is, a mit Révaynak írt s egyszersmind keserűen panaszolja elhagyatottságát. Szép és megható levél; híven jellemzi Czobor Erzsébet erős lelkét; panaszkodik és zokog, de kétségbe nem esik. Rajta is megbizonyosodott, hogy teher alatt nő a pálmafa. Jó félesztendő múltva, mikor Révay Péter is «elvette bűneinek zsoldját: a halált», még ő vígasztalta a keseredett özvegyet, Forgách Máriát. Pedig meglehet, az ő vesztesége — gyámoltalan állapotját tekintve — fölért az özvegyével. Révay volt legbizalmasabb tanácsadója. Egy le-

veléből tudjuk, hogy egyetlen egy gyermekét sem kötelezte addig a szent házasságra, míg Révay uram helyeslését nem tudatta. Bizony, szomorú igazság, hogy a csapás sohasem jár egyedül, a szenvedés, bánat gond csapatosan látogat el hozzánk. Az öröm nagyon ritka vendég e földi hazában. A meglátogatottak a közös gyászban egymásra találnak. Egyik szenvedő vigasztalja a másikat; a kinek régiebb s már heged a sebe, a gileádi balzsam maradékát elküldi annak, a ki sír és jajgat, porban ül, ruháit szaggatja nagy fájdalom miatt. Erről szól a második levél.

I.

Czobor Erzsébet Révay Péternek.

Az mindenható úr Isten az én boldogemlékezetű szerelmes uram halálán való nehéz köröszötmet, viszont minémű újabb teherrel súlyosította meg eddiglen, Kegyelmednek nyilván lenni nem kétlem, tudniillik az én egyetlen egy szerelmes fiannak ez álnok világból boldog kimúlását, mely énnekem minémű keserves légyen, lehetetlen, hogy én azt Kegyelmednek édes bátyám uram levelemben megjelenthessem, avagy csak meg is gondolhassam, holott szegény édes uram kimúlása után szememet csak ő reá vetettem, ő az én szívemet megújította, bánatimat enyhítette és gondjaimat könnyebbítette; kit én is nem különben tartottam, mint szívemnek legbelső részét, szemimnek világát és életemnek istápját s nagy véletlenül és reménytelenül ifjúságának legszebb virágában, a szomorú kegyetlen halál tőlem elragadta, és így gyámoltalanul nem különben maradtam, mint szintén az igen-igen megszedett szőlő. Minthogy pedig az én dicsőült szerelmes uram még Istenben elnyugvásának előtte is, több jóakarói között Kegyelmedet rendelte énnékem s árváimnak főgondviselőül és oltalmúl, hogy az én szerelmes uramnak Kegyelmed felől fölvelt reménységében és bizodalomban ily ügyefogyott gyámoltalan állapotomban meg ne fogyatkozzam, sőt az Kegyelmed atyafiui jóakarója hozzám ebből is kijelentődjék, Kegyelmedet, mint bizodalmas uramat bátyámat kérem, a hol szükséges lesz és kívántatik hozzám keseredett özvegyhez, árváimhoz és jószágomhoz, mindenek ellen legyen Kegyelmed jóakarattal, segítséggel és óltalommal. Érette az Úr Isten megáldja minden javaival Kegyelmedet, és én is árváimmal együtt megérdemelni igyekezem. Ezzel éltesse Isten Kegyelmedet sokáig kedves egészségben. Létaván, 1621. november 12.

Kegyelmednek megszorodott huga: az néhai tekintetes és nagyságos gróf Thurzó György uram Magyarország palatinussának stb. meghagyott özvegye
Czobor Erzsébet.

II.

Czobor Erzsébet Forgách Máriának.

Szolgálatomnak ajánlása után, Kegyelmednek mint jó akaró szerelmes asszonyomnak ángyomnak az úr Istentől egészséges hosszú életet és mostani körösztinek elviselhetésére, üdvösséges erőt kívánok megadatni.

Trencsénből ez jelen való hónap hetedik napján íratott Kegyelmed levelét, énnekem megadák, melyből e mostani beteges és szomorú állapotomban, szívennek fájdalmával és keserűségemnek újolásával értettem az Kegyelmed szerelmes urának, az én jóakaró bátyám uramnak, sok fáradtsági és az országnak hasznosan teljesített szolgálati után, ez árnyékvilágból való boldog kimúlását, s meg sem írhatom Kegyelmednek, mily bánatos és keserves legyen nekem is ő kegyelme halála, holott mostani gyámoltalan állapotomban nem utolsó bizodalمام volt az ő kegyelme atyafiságában, tudván azt, hogy nem is fogyatkoztam volna meg az ő kegyelme jóakarójában, a mint magam úgy árváim is. Nemcsak nekem pedig, de minden igaz magyarnak méltán bánatos lehet ilyen nagy embernek kimúlása, holott ő kegyelme volt országunk szabadságának egyik gyámoltó oszlopa; de minthogy az volt az Istennek megváltozhatatlan akaratja, csak hálaadással szenvedje Kegyelmed szerelmes asszonyom ángyom s kívánom, hogy az úr Isten szent lelkével erősítse Kegyelmedet, e súlyos keresztnek békességes elviselésére, s Kegyelmed is pedig szerelmes asszonyom ángyom magát az keserűségben megmérsékelje, hogy vele magának is Kegyelmed nyavalyát ne szörözzön. Bizony dolog, nagy tiszta szívből az Kegyelmed kívánságának megfelelnék és üdvözült szerelmes bátyám uramnak ily utolsó szükségében szolgálnék, de egészségtelenségem nem szenved, holott jóllehet már naponként jobbadán érzem magamat, de az hosszú betegség minden erőmet annyira elvette, hogy nemcsak szekeremre nem ülhetek, de az házból is még ki nem mehetek. Mindazonáltal, hogy ebből is az ő kegyelméhez való kötelességemet és Kegyelmedhez tartozó szolgáló kedvemet megbizonyíthassam, jámbor szolgálmat Beniczky Imre uramat képemben odabocsátom, hogy a miből kívánatik szolgáljon. Hogy magam jelen nem lehetek, nem idegenségemnek, de az följebb megírt oknak tulajdonítsa Kegyelmed — kérem Kegyelmedet. Ajánlván ezzel Kegyelmednek szolgálatomat; éltesse az úr Isten Kegyelmedet sokáig jó egészségben és vigasztalja keserűségében. Szomolánban, 1622. július 9.

Szeretettel szolgáló atyafia, néhai tks és ngs gróf Thurzó György
uramnak, Magyarország nádorispánjának stb. meghagyott özvegye

Czobor Erzsébet.

Régi irásokból közli:

KRÓNIKÁS.

Bűnbánó ember éneke.

(Tietze.)

Én Istenem, én bűnös ember,
Itt állok szent színed előtt!
Bűneim árja, mint a tenger
Hullámaival elfödött.

Én Istenem, én Istenem,
Könyörülj árva lelkemen!

Óh mely szívem szerint kesergek
Az én nagy vétkeim felett.
Vessződdel óh Atyám ne verj meg,
Megtér tékozló gyermeked.

Én Istenem, én Istenem,
Könyörülj árva lelkemen!

Ne büntess, mint megérdemelném
S a mint kívánná sok bűnöm!
Te mondád; a bűnös elestén
Az égben nem leszen öröm.

Én Istenem, én Istenem,
Könyörülj árva lelkemen!

Kéréssel és siró panasszal
Atyám, óh meddig álljak itt?
Egy szavad engem megvigasztal
S elúzi lelkem kínjait.

Én Istenem, én Istenem,
Könyörülj árva lelkemen!

Óh hallasd szent Atyám, igédet,
Óh mond csak e szót: „Gyermekem!
Én megbocsátok, béke véled!”
S kegyelmed boldoggá teszen.

Én Istenem, én Istenem,
Könyörülj árva lelkemen!

Meghallgattál! Már semmi kétség,
Megadtad a bocsánatot,
Szívembe, mit eddig nem érzék,
Öröm, üdv, béke áradott.

Én Istenem, én Istenem,
Könyörülj árva lelkemen!

(Németből.)

Payr Sándor.

A léleknek éhségéről.

Boldogok, a kik éheznek és szomjúhozják az igazságot, mert ők megelégtettek. (Máté 5, 7. v.) Sok szép vigasztalással kínál téged az Isten beszéde, de nem fogadod be a te szívedbe s nem gyönyörködöl hallásában. Van-e annál kedvesebb hír, hogy az Úr Jézus magát mindenestül te néked adta, hogy a te nyomorúságod és ter-

hed az övé, az ő élete pedig a tied legyen? És még sem örvendel. Honnét vagyon az? Mivel te lelkedet e világnak korpájával megtöltötted, — semmiféle éhséget nem érzesz. *A teli has még a lépes mézet is megtapodja,* — mondja Bölcs Salamon. Midőn az isteni vigasztalás valamely világi szív elé kerül, annyi, mintha a boriszáknak egy pohár édes bort tennél asztalára és az kelletlenül eldöntené. A világ fia is megutálja a vigasztalót a vigasztalással együtt, mert a világ vigasztalásának teljessége vagyon nála. De ha az isteni vigasztalás lelki éhségtől tikkasztott szívbe esik, oly sóvárogva iszsza el, mint a szomju hév föld az eső vizét. A ki a világi szívet isteni vigasztalással táplálja, hasonlatos ahhoz, a ki a lónak aranyat és ezüstöt vet a jászolba. Hamarabb elszakaszkodik és megdermed, sem hogy az aranyat és ezüstöt illetve. Széna és zab a lónak abrakja, nem arany és ezüst. Az isteni vigasztalásnak édességét csupán a kísértetek és nyomorúságok tüzétől megviselt s minden földi vigasztalástól megfosztott lélek érzi. Csak a törődelmes szívet gyógyítja az Úr, a megsebesítettet kötözi be, az ellankadtat erősíti és a szomorú lelket vigasztalja. A gyötrődő lelkiismeret az edény, melyet a mennyei atya az ő vigasztalásának mézével megtölt. Mikor a szív elhagyottságát érzi, óhajtozik az isteni vigasztalás után, mint a hogy az éhező beteg gyermek keresi anyjának emlét. Midőn ama gazdag ember a pokolbeli lángban gyötrődik, akkor szomjúhozza s kívánja csak a csepp vizet is. Midőn a fájdalmak tüzes nyilai reánk repülnek s elfog a félelem a mi nagy bűneink miatt, — akkor fo hászkodik a szív az igaz vigasztalásért, miut a kiszáradt föld eső után. Mihelyt az isteni vigasztalás cseppjei az égből aláhullanak, azonnal megújul, mint a hervadt a híves harmaton. Kitarja helyhét s örömet többet kívánna. *Az Isten az éhezőket betölti jókkal és a gazdagokat üresen bocsátja.* (Luk. 1, 53. v.) Így énekel Mária az ő hálaadó énekében. Isten és a természet, az ő szolgálja, semmit sem hagy üresen; a mi már teli van, úgy hagyja. A bor és víz nem való egy hordóba, menny és föld nem való egy szívbe. Ha a hordó vízzel van megtöltve, a bor kiinn marad; ha a szív világi vigasztalással van tele, az isteni vigasztalás bele nem fér. A mely szívet Isten a földi vigasztalástól üresen talál, azt ő mennyei vigasztalással tölti meg. Távozzál tőlem föld a te hitető és hamis vigasztalással! Van nékem igaz és hathatós vigasztalóm a mennyben, az én uram Istenem, a ki megenyhít az én keserűségemben. A ki reá támaszkodik, nem fővényre, hanem kősziklára épít.

A balaton-füredi Erzsébet szeretetházról.

Sokan vannak, a kik kérdezik: mi is tulajdonképen az az Erzsébet szeretetház? A ki kívülről látja, azt felelhetné rá: két nagy szürke épület a Balaton mellett, valami árva ház féle. De aki belülről csak egyszer is látta, lehetetlen, hogy mást feleljen, mint hogy számtalan elhagyatott, árva gyermek igazi otthona.

A neve méltán szeretetház, mert valóban a felebaráti szeretet hozta létre; az a szeretet, mely a felejthetetlen megalapítónak Molnár Aladárnak szívéből kiáradt. Százak kívánságára 1870-ben teremtette meg az áldott intézetet. Semmi áldozat nem volt nagy ő előtte e terv érdekében, s igazán megszívlelte az Üdvözítő szavait: «A ki pártját fogja a kisdedeknek az én nevemben, nekem fogja pártomat.» nélkül tényleg sem jutott volna hajlékhoz annyi szegény árva.

Eleinte kegyes adományokból és alapítványokból tartotta fenn magát az intézet, de utóbb mindinkább igénybe kellett venni az állam segélyét, mert a közönség ajándékai lassankint elmaradtak.

Br. Eötvös József és Trefort, az akkori kultuszminiszterek nagylelkűségének köszönhetjük, hogy az intézet anyagi zavarok miatt csakhamar meg nem szűnt. De még így is csak Weber, az első igazgató és Écsy családtanító, később kir. tanácsos, kitartása és áldozatkészsége tarthatta fenn.

A közönség nem érdeklődött iránta, pedig mennyi áldást hozott és hoz most is létre a szeretetház. Az elzüléstől, nyomortól menti meg az elárvult fiúkat s hasznos emberekké neveli őket. Nehéz munka ez s megérdemli az őszinte méltánylást! A gondos nevelők keze alatt hihetetlen átalakuláson megy át a gyermek teste, lelke. Erőssé, edzetté teszik a testet, hogy a lélek is azzá lehessen; nevelik becsületes munkára, vidám tevékenységre, hogy dolgozni tudjon és akarjon. A szellemet sem hanyagolják el. A hatosztályú elemi népiskolát ha elvégezte, a felső népiskolát is tanulhatja, sőt a magasabb tanintézetek ajtaja sincs bezárva előtte. A tehetséget nem fojtják el, de csak az igazán méltó választhat szellemi pályát; a többi nevelik derék jóra való munkásnak. Vincellér, iparos, kézműves számtalan került ki már e falak közül, de viszont sok képzett ember, például tanító is.

A gyermekek négy családba vannak beosztva, kor szerint. Minden család élén egy családtanító áll, ki növendékeire közvetlenül felügyel. Jelen van, mikor fél 6-kor felkelnek s felváltva rendbe hozzák, tisztogatják a lakást és ruháikat, mert nem volna célravezető, kiszolgáltatásra szoktatni a fiúkat. Legtöbbjéből szegény em-

ber válik úgyis, s ha kitanúl sem válik szégyenére a munka. A családitanító vezeti be őket a kerti munkákba: a faültetés, nemesítés, szőlőápolás tudományába, s ünnepnapokon ő olvas fel vagy beszél el nekik hazafias irányú műveket.

De a legtöbb felügyelet, gond mégis az igazgatóé. Az ő helyzete nem ugyanaz, mint más intézetek vezetőié. Ő mindenik árvának édesatyja s szeretetteljes örököse igyekszik pótolni a szülők hiányát. S talán nem is lehetne olyant találni, ki ezt a szép hivatást nemesebben fogná fel, mint a jelenlegi igazgató: Kanovics György. Az édesanya nehéz tisztét pedig neje viseli hasonló buzgalommal.

Időnként szakít az intézet a mindennapi munka egyformaságával s kedves ünnepélyeket rendez. Ezek közül kiemelkedik az a nap, mikor 1892-ben Rudolf trónörökös kis árváját, Erzsébet főhercegnőt a szeretetház védnökévé választották és arcképét leleplezték. Attól fogva Erzsébet szeretetház a neve ennek a valóban humánus intézetnek.

1895-ben volt fennállásának 25 éves jubileuma; legközelebb pedig ez év novemberében ünnepelik alapításának 30 éves évfordulóját. Csendben történik majd ez is, mint a többi, de annál őszintébb lelkesedéssel. Hiszen az igazi bensőség mindig menekül a fényes, zajos ünnepek lármájától, de otthonossá lesz ott, hol ártatlan gyermekszívek hálája adja meg az ünnepélynek az igazi alaphangulatot!

Legyünk ott lélekben mindnyájan azon a szép napon, mely nemcsak egy intézmény, de egy eszme diadalát is jelenti. A könyörületeséget, a szív e nemes virágát, ne pazaroljuk el kicsinyes célokra, mert úgy igazán áldásossá sohasem lesz. A sok apró jótétemény hatása elmosódik az idővel, de ha szívünk melegét, tiszta, szent lelkesedését egy eszmének áldozzuk, akkor a sok sugárból, melylyel egyesek sötét napjait felderíthetjük, hatalmas szövétnek alakul, mely egész nemzedékek útját beragyogja!

FARKAS GIZELLA.

Az egyházi élet köréből.

A Jó Pásztor jelen száma megindulása óta már a tizennegyedik. Pályafutásával igazolja, hogy kitűzött céljához hű maradt. Előkelő dolgozótársak szép serege munkálkodik a tartalom gazdagításán. Ezzel s elért sikereinkre hivatkozva kérjük lapunk barátait, hogy ismerőseik, híveik körében a «Jó

Pásztor»-t terjeszteni szíveskedjenek. A kik múlt évi októberben egy évre rendelték meg a lapot, azoknak előfizetése a múlt számmal lejárt. Számukra a kiadóhivatal postautalványt mellékel. Kérjük, szíveskedjenek a megrendelést megújítani. A ki félévre (1900. évi juliustól december végéig) rendel meg, egy korona húsz fillért küldjön postautalványon a kiadóhivatalnak (Balassa-Gyarmat, Könyvnyomda Részvénytársaság.) A lapot egy évre is meg lehet rendelni két koronáért. A «Jó Pásztor» a legolcsóbb keresztyén ujság, a szegény, keze munkájából élő napszámos ember is könnyen összerakosgat annyit, a mennyi a lap megrendelésére elég. A kiadóhivatal szívesen küldi a lapot azoknak is, a kik előre fizetni nem tudnak, de írásban kötelezik magukat, hogy a lap árát 1900. évi december 1-ig megküldik. Gyűjtőknek 7 előfizető után tiszteletpéldány jár.

Egyházi gyűlések. A magyarországi ev. ref. vallásuk duna-melléki kerülete október havában tanácskozott Budapesten, Szász Károly és Szilágyi Dezső elnöklete mellett. Sok közérdekű tárgyat vitattak meg. — Az erdélyi ev. ref. egyházkerület Kolozsvárott gyűlekezett össze ügyeinek intézésére. Az evang. egyház egyetemes gyűlését nov. 7-ére hívta össze Prónay Dezső báró egyet. felügyelő. Valamennyi gyűlés törvénytelennek nyilvánította Majláth Gusztáv gyulafehérvári r. kath. püspöknek «Erdély püspöke» címét, a mit egy kultuszminiszteri rendelet megengedett. Valamennyi közgyűlés felír a kormányhoz a sérelmes rendelet visszavonásáért. Kíváncsian várjuk, lesz-e eredménye.

Nincs kegyelem! Vilmos német császár mondotta e keresztyéni szavakat, midőn katonáit messze Khinába útnak bocsátotta. Mi is valljuk, hogy a ki bűnös lakoljon s szenvedje el rossz tette bérét. Ámbár a büntetésnek is inkább dorgálásnak, mint megtorlásnak kell lennie. De miért kell életüket veszíteniök az ártatlanoknak, a tehetetlen aggoknak és erőtlen gyermekeknek, a kik a császárok dolgairól nem tudnak semmit? Vajjon szokott-e a német császár este imádkozni? Ha igen, mily lélekkel mondhatja: «És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.» Ép most olvassuk a lapokból, hogy a német katonák ugyancsak szótfogadnak. És még csodálkoznak, hogy a keresztyénség oly nehezen terjed a pogányok között! Mikor ezer kart látnak, mely kardot emel, sebet üt s egyetlen egyet sem, mely sebet kötöz, balzsamot csepegtet. «Arról ismerik meg, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek.» — Mi Atyánk, ki a mennyekben vagy, jöjjön el a te országod, a béke és szeretet országa!

Koszoru. A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság e néven ismert népszerű kiadványából megjelent ismét tíz füzet. Szép elbeszélések, léleknesesítő versek, szóval hiterősítő dolgok vannak bennök, a miket a hosszú téli estéken nagy haszonnal s épüléssel olvasgathat bárki. Egy-egy füzet ára csak nyolcz fillér. (Hornyánszky V.)

Gyermekmenhely felavatás. Mult hó 19-én avatta fel s adta át nemes hivatásának Széll Kálmán min. elnök, Ő Felsége képviselője, számos világi s egyházi (prot.) előkelőség jelenlétében a «Nagy-pénteki Ref. Társaság» által, elzülött árva gyermekek hajlékaul alapított «Erszébetház»-at. — Bár nem hisszük, hogy olvasóink között akadna egy is, ki e Társaságot ne ismerné, az «Erszébetház» felavatása mégis alkalmat ad, hogy róla szóljunk.

Mindössze hét éves múltra tekint vissza. Ez idő a kezdet nehezségei közt telt el s ime mégis mily eredmény! 1893-ban alakult meg nagy-pénteken 8 taggal. (Ma mintegy 700 tagja van.) Nevét, célját, munkája irányát keletkezésének napja s e nap jelentősége maga érteti meg. Krisztus, a gyermekek barátja, iránti szeretetük s lelkesedésük támasztá bennök a gondolatot: Ne csak kísérjük őt Golgothára környező szemeinkkel, de lássuk meg velök az elhagyott, elzülött árva gyermekeket, a kiket Ő anyyira szeretett, s a «kiké a mennyek országa». Oly intézet lebegett szemeik előtt, a mely — az ily árvákat magába fogadva — belőlök az egyház, a haza, a társadalom javára hasznavehető tagokat nevel. A mag jó földbe hullott, kikelt s a Társaság ime felépíté az első gyermekmenhelyet Budaörsön a kamaraerdőben. Az árva-otthon már végzi nemes munkáját. (Prot. egyh. és iskolai lap.)

Ez az alkotás tehát a krisztusi szeretet műve. S ez a krisztusi szeretet a mai viszonyok közt tényleg nagyon elismerésre méltó. — De mennyivel nagyobb elismeréssel lennénk a Társaság iránt, ha tagjaiban az eszményi, az igazi krisztusi szeretet lakoznék. Az a krisztusi szeretet, a mely arra ösztönözné őket, hogy az elzülött árva gyermekeket ne egy, közös erőből felépített házba gyűjtésék, hanem *az árvák közül ki-ki egyet-egyet magához vegyen és felneveljen.* Ha ezt teszi a Társaság, a felavatást 7 évvel ezelőtt tarthatta volna meg s ma már nem 50, de körülbelül 700 árvának volna meleg családi menhelye s az elmúlt 7 év alatt hány árva gyermekkel kevesebb zülött volna el! istenem! De messze is vagyunk még az ily krisztusi szeretettől! Kérünk Téged, Te magad vezess minket ily krisztusi szeretetre.

(Mellesleg ugyan a gyermek-menhely felavatásával kapcsolatosan oda gyűjtött „**gazdag hideg büffé**“ értékéből hány, a gyermek-menhelybe nem jutott árvát lehetne a télre meleg ruhával ellátni?!

CHUGYIK PÁL.

A evangelium Afrikában. Egy kis könyvecske jelent meg a baseli missiótársaság könyvkereskedésének kiadásában. Maga a tartalom egy részét festi annak a nagy munkásságnak, a melyet e missiótársaság tagjai szívökben jánosi szeretettel és páli buzgósággal kifejtének, hogy a még meg nem tért népeket Jézushoz vezessék. Ez a munka nagy és nehéz. Igen gyakran vértanuhalál jár érte jutalmúl, sokszor egy-egy lázadás tönkre teszi sok évi fáradságuk gyümölcsét. Ez lett a sorsa ama hosszas munkásság árán elért eredménynek is, a melyet Ramseyer swájci missionárius a keresztyénség terjesztése végett Asanteban kifejtett és a melylyel ép e könyvecske foglalkozik.

Asantenak hosszú időn át csaknem korlátlan volt a hatalma a Cape Coasttól (Arany partok) Afrika belseje felé elterülő vidéken. Fejdelmei még az angol birtokokat is megtámadták. Népének már a hetvenes évek legelején hirdette Ramseyer a Krisztust, de a nép őt családjával együtt elfogta és évekig fogságban tartotta, a honnan csak akkor szabadúlhatott, a mikor 1874-ben az angol csapatok bevonultak Asante fővárosába. Ekkor megtört e törzs nagy hatalma, de a nép, hogy azt visszaszerezze, ismét fegyvert fogott. Végre 1896-ban az angol csapatok elfoglalták a fővárost és ott erősséget építettek. A nép látszólag megnyugodott. Hogy most már valóban a béke áldásait élvezhesse, Ramseyer a hozzá csatlakozott más lelkes hirdetőivel az Igének ismét munkához látott, a minek látatja is lett. Az általuk létesített iskolában több fekete gyermek nyert oktatást; a felnőttek közül is többen hallgattak már az Úr hívó szavára és mindjobban szaporodott a kis nyáj. De a nagytöbbségnél az elhíntett mag terméketlen talajra talált; a lázadás megint csak kitörő félben volt. Midőn pedig az angol hatalom telhetetlen követelésekkel lépett föl, ez év májusában kitört a harc. Nagy megpróbáltatás várt most az Úr kis nyájára, a melyet a felkelők szintén ellenségnek tekintettek és a mely a fenyegető veszély elől végre is az angol erősségbe volt kénytelen menekülni. Sajnos azonban, itt csak is a missionáriusoknak jutott hely; a hozzájuk csatlakozott kis sereg kinn rekedt és később az ellenség kezébe esett. Azonban a bejutottakra is sok keserves nap virradt. Az ellenség támadása, az élelem hiánya, a kitört különböző betegségek sok szenvedést okoztak. De azért ez nem ingadhatta meg az Úrba vetett bizalmukat.

Nagy nehezen sikerült éltöket megmenteniök, de az a szép eredmény, a mit fáradhatatlan buzgóságukkal elértek, oda lett. Nehéz szívvel viselték el, de azért lelkükből nem halt ki a remény, hogy a mi eddig nem sikerült, arra még rá segíti őket az Úr, a Mindenható!

Ezt a történetet érdekesen beszéli el ez a kis könyvecske. Látjuk belőle, milyen nehéz munka, a Krisztus országának terjesztése s mily terhes hivatalt visel az Úrért a missionárius. Az elbeszélés tartalma Ramseyernek, a buzgó missionáriusnak naplójából van véve. A ki olvasóink közül németül ért — ajáljuk, hozassa meg magának e hiterősítő könyvet. A Jó Pásztor szerkesztője a megrendelést szívesen közvetíti.

*Az Evang. Theologusok Otthona kiadásában
megjelent*

a „Protestáns Esték“

II. füzete.

TARTALOM:

<i>A monotheismus a görögök- nél és izraelieknél . . .</i>	<i>Pukánszky Bélától.</i>
<i>A fejedelemasszony udvara</i>	<i>Kovács Sándortól.</i>
<i>A női kéz</i>	<i>Hegedűs Istvántól.</i>
<i>Sokrates</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Versek</i>	<i>Szabolcska Mihálytól.</i>
<i>A provencai troubadourok .</i>	<i>Albert Józseftől.</i>
<i>Jean Paul a leánynevelésről</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>
<i>Az evangelium Japánban .</i>	<i>Pröhle Vilmostól.</i>
<i>A munkáskérdés és a soci- alis reformok</i>	<i>Schulpe Györgytől.</i>
<i>Költözés más világba . . .</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Carlyle Tamás.</i>	<i>Jónás Jánostól.</i>
<i>A halotthamvasztás kereszt- nyén álláspontról.</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>

*A vaskos 20 nyomtatott íves mű ára 2 korona, di-
szes angolvászson kötésben 3 korona.*

*A megrendelések a Balassa-Gyarmati Könyv-
nyomda Részvénytársasághoz vagy Kovács Sán-
dor theol. tanár úrhoz Pozsonyba intézendők*

Legalkalmasabb konfirmációi ajándék

KOVÁCS SÁNDOR

IMAKÖNYVE

az evangyéliom népe számára.

Az egyházi irodalomban egyedül áll tartalmával, díszes kiállításával és olcsóságával.

A protestáns imádságok gyöngyeinek gyűjteménye. Az egyházi lapok szerint igazi hézagpótló mű, a minek egy prot. családból sem volna szabad hiányoznia.

A B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaságnál

s minden könyvárusnál kapható.

Csinos keménykötésben 1 k. 60 fill

Díszes angolvászon kötésben, arany metszettel, finom minister papíron, csattal 5 k. — fill

Elefántcsont utánzat, vagy díszes bőrkötésben arany metszettel pergament papíron díszes csattal 8 k. — fill

Lelkész vagy tanító uraknak két havi leszámolásra bizományba is ad imádságos könyveket

a B.-Gyarmati Könyvnyomda
Részvénytársaság.